

Opis tworzenia przykładowych systemów programem Micro Saint

Uruchomienie programu

Program Micro Saint służy do symulacji procesów dyskretnych. Działa w środowisku systemu Windows i w związku z tym ogólny sposób posługiwania się programem jest zgodny ze standardami Windows. Program można uruchomić wywołując plik **saint.exe**. W trakcie korzystania z programu dostępna jest pomoc dla użytkownika (polecenie *Help*).

Definiowanie modelu

Definiowanie modelu przebiega w dwu fazach. W fazie pierwszej należy zdefiniować topologię modelu, w fazie drugiej - jego parametry. Topologię modelu definiuje się budując schemat blokowy (korzystając z paska narzędzi znajdującego się u góry arkusza) składający się z następujących obiektów:

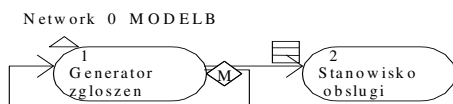
- *Task* - obiekt reprezentujący np. stanowisko obsługi klientów, maszynę, na której wykonywane są operacje.
- *Queue* - kolejka, bufor, itp. umieszczany na wejściu obiektu *Task*.
- *Path* - połączenie między obiektami typu *Task*, określające kolejność obsługi klientów, kolejność wykonywania operacji, itp.
- *Decision node* - obiekt decyzyjny, umieszczany automatycznie na rozgałęzieniu ścieżek.

Po zdefiniowaniu topologii modelu należy określić parametry funkcjonalne poszczególnych obiektów oraz zdefiniować zmienne, które będą występować w wyrażeniach sterujących symulacją procesu. Wprowadzenie parametrów danego obiektu (*Task*, *Queue*, *Decision node*) jest możliwe po wskazaniu kursorem obiektu i podwójnym kliknięciu lewym przyciskiem myszy.

Przykładowy Problem

Rozważany jest system obsługi typu (*M/M/c*). Klienci zgłaszają się do systemu zgodnie z rozkładem Poissona (długość czasu między zgłoszeniami ma rozkład wykładniczy). Średni czas między zgłoszeniami wynosi $1/\lambda = 6$. Czas obsługi klienta na stanowisku ma rozkład wykładniczy, przy czym średni czas obsługi wynosi $1/\mu = 5$. Wyznaczyć średni czas oczekiwania klienta na obsługę w systemie składającym się z jednego stanowiska oraz w systemie składającym się z 2 równoległych, identycznych stanowisk obsługi. Z badać, jak często następuje odmowa obsługi, jeżeli pojemność bufora na wejściu do systemu o jednym stanowiskiem wynosi 5.

Schemat systemu utworzonego za pomocą programu Micro Saint:

Deklaracje zmiennych

nazwa zmiennej	wartość początkowa	Typ	opis
clock	0.0	Real	zmienna systemowa - aktualny czas symulacji
duration	0.0	Real	zmienna systemowa - aktualny czas obsługi klienta lub czas oczekiwania klienta w kolejce
run	0	Integer	zmienna systemowa - numer przebiegu symulacji
seed	564	Integer	zmienna systemowa - strumień generatora pseudolosowego
tag	0	Integer	zmienna systemowa - numer aktualnego klienta
stan	1 lub 2	Integer	podczas symulacji systemu o jednym stanowisku należy przyjąć stan=1, natomiast podczas symulacji systemu składającego się z 2 równoległych stanowisk, należy przyjąć stan=2
kol	0	Integer	liczba zgłoszeń oczekujących aktualnie w kolejce
czas_czek	0	Real	czas oczekiwania zgłoszenia na obsługę
wy	0	Integer	liczba obsłużonych zgłoszeń

Tworzenie generatora zgłoszeń

nazwa pola	wpisywane wyrażenie	opis, wynik działania
Name	Generator zgłoszeń	nazwa obiektu
Time Distribution	Exponential	rozkład prawdopodobieństwa, według którego generowany jest czas między zgłoszeniami
Mean Time	6;	średni czas między zgłoszeniami
Release Condition	1;	
Ending Effect	tag:=tag+1;	zwiększenie liczby wygenerowanych zgłoszeń

Opis rozgałęzienia ścieżek

nazwa pola	wpisywane wyrażenie	opis, wynik działania
Decision Type	Multiple	generowanie wielu zgłoszeń
What Happens Next: if		
1	tag < 1000;	jeżeli liczba zgłoszeń jest mniejsza od 1000, to generowane jest nowe zgłoszenie
2	kol<5;	wygenerowane zgłoszenie jest przesyłane do kolejki przed stanowiskiem, jeżeli mniej niż 5 zgłoszeń oczekuje na obsługę

Tworzenie kolejki

nazwa pola	wpisywane wyrażenie	opis, wynik działania
<i>Name</i>	Kolejka	nazwa kolejki
<i>Sorting Order</i>	FIFO	zadania wykonywane są w kolejności zgłaszania się
<i>Entering Effect</i>	kol:=kol+1;	zgłoszenie wchodzi do kolejki
<i>Departing Effect</i>	czas_czek:=czas_czek+duration/1000; kol:=kol-1;	zmienna czas_czek zwiększana jest o czas oczekiwania każdego klienta na obsługę, przez podzielenie przez liczbę zgłoszeń otrzymywany jest średni czas oczekiwania klienta w kolejce zgłoszenie wychodzi z kolejki

Tworzenie stanowiska obsługi

nazwa pola	wpisywane wyrażenie	opis, wynik działania
<i>Name</i>	Stanowisko	nazwa obiektu
<i>Time Distribution</i>	Exponential	rozkład prawdopodobieństwa, według którego generowany jest czas obsługi klienta
<i>Mean Time</i>	5;	średni czas obsługi klienta
<i>Release Condition</i>	stan>=1;	stanowisko zaczyna obsługiwać klienta, jeżeli jest wolne
<i>Begining Effect</i>	stan:=stan-1;	wynik rozpoczęcia obsługi klienta
<i>Ending Effect</i>	stan:=stan+1; wy:=wy+1;	wynik zakończenia obsługi klienta zliczanie obsłużonych zgłoszeń

Uruchomienie symulacji i tworzenie statystyk

Uruchomienie symulacji następuje po wywołaniu polecenia *Execute/Go*. Wykonanie zadanej liczby przebiegów symulacji i zapisanie do pliku ich wyników odbywa się przez wywołanie *Execute/Go* po włączeniu opcji *Execute/Settings/Snapshots of Variables* oraz ustawieniu w polu *Number of Times to Run the Model* zadanej liczby przebiegów. Wartości zmiennych określonych w *Display/Snapshots* zostaną wówczas zapisane do podanych plików; w oknie *Display/Snapshots* należy: podać nazwę pliku wynikowego, odpowiednio ustawić pole *Trigger Type* (np. *End of Run*, jeżeli chcemy zapisać wartość zmiennej po zakończeniu przebiegu symulacji), w polu *Variables to Store* należy podać nazwy zmiennych, których wartości chcemy zapamiętać (np. czas_czek).

Aby obejrzeć wyniki zapisane w pliku po przeprowadzeniu symulacji, należy otworzyć odpowiedni plik (*File/Open*) z rozszerzeniem .res. Aby wyznaczyć średnie wartości zapisanych wielkości, należy wybrać *Analyze/Statistics*.

Wzory umożliwiające obliczanie wielkości operacyjnych dla systemu (M/M/c).

λ - średnia liczba zgłoszeń przybywających w jednostce czasu

$1/\lambda$ - średnia długość czasu między zgłoszeniami

μ - średnia liczba zgłoszeń, które mogłyby zostać obsłużone na jednym stanowisku w jednostce czasu

c - liczba identycznych równoległych stanowisk obsługi

wielkość	ozna- czenie	wartość dla systemu o jednym stanowisku ($c=1$)	wartość dla systemu o dowolnej liczbie identycznych równoległych stanowisk
średni czas obsługi		$1/\mu$	$1/c\mu$
intensywność ruchu	ρ	λ/μ	$\lambda/c\mu$
prawdopodobieństwo, że w systemie nie ma żadnego zgłoszenia	Π_0	$1 - \rho$	$\left[\frac{(c\rho)^c}{c!(1-\rho)} + \sum_{n=0}^{c-1} \frac{(c\rho)^n}{n!} \right]^{-1}$
średnia długość kolejki	L_q	$\frac{\rho^2}{1-\rho}$	$\frac{\rho (c\rho)^c \Pi_0}{c!(1-\rho)^2}$
średnia liczba klientów w systemie	L	$\frac{\rho}{1-\rho}$	$L_q + \frac{\lambda}{\mu}$
średni czas oczekiwania w kolejce	W_q	$\frac{\rho}{\mu (1-\rho)}$	$\frac{(c\rho)^c \Pi_0}{c!c\mu (1-\rho)^2}$
średni czas przebywania klienta w systemie	W	$\frac{1}{\mu (1-\rho)}$	$W_q + \frac{1}{\mu}$